

DZIEJE

NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNA
W PUŁTUSKU

**KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU**

4-2000

<http://rcin.org>

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNA W PUŁTUSKU

DZIEJE NAJNOWSZE

Rocznik XXXII

2000

4

WARSZAWA 2000

<http://rcin.org.pl>

Dzieje Najnowsze
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszczyka,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Bartnicki, Stanisław Ciesielski, Krzysztof Dunin-Ławowicz,
Eugeniusz Duraczyński, Edmund Dmitrów, Andrzej Koryn, Dariusz Jarosz,
Marian Leczyk, Stanisława Lewandowska, Piotr Łossowski, Wojciech
Materski, Krzysztof Michałek, Jan Molenda, Halina Parafianowicz, Kazi-
mierz Przybysz, Tomasz Schramm, Henryk Stabek, Witold Stankiewicz,
Włodzimierz Suleja, Rafał Stobiecki, Michał Śliwa, Roman Wapiński,
Wojciech Wrzesiński, Michał J. Zacharias, Jan Zamojski, Zygmunt
Zieliński, Elżbieta Znamierowska-Rakk, Janusz Żarnowski

REDAKCJA

Czesław Madajczyk (redaktor), Dariusz Jarosz, Andrzej Koryn,
Marian Leczyk, Stanisława Lewandowska, Krzysztof Michałek, Halina Parafianowicz,
Krzysztof Dunin-Ławowicz, Michał J. Zacharias

SEKRETARZE REDAKCJI

Tadeusz Wolsza
Małgorzata Gmurczyk-Wrońska

TŁUMACZ

Aleksandra Rodzińska-Chojnowska

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 831-02-61

ISSN 0419-8824

© IH PAN, Wyższa Szkoła Humanistyczna w Pułtusk, Wydawnictwo DiG, 2000

Wydawnictwo DiG
Nowy Świat 39, 00-029 Warszawa
tel./fax 828-00-96 (3 linie)
e-mail biuro@dig.com.pl; <http://www.dig.com.pl>

Nakład 750 egz.
Druk Biutex Sp. z o.o., Warszawa

<http://rcin.org.pl>

Spis treści

ARTYKUŁY

- Grzegorz Zackiewicz, *Perspektywy systemu radzieckiego w ujęciu polskiej publicystyki lat 1918–1939* 3
- Piotr Kołakowski, *Z działalności sowieckiego wywiadu wojskowego przeciwko II Rzeczypospolitej* 21
- Waldemar Paruch, *Politycy Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego — cechy grupowe* 39

WARSZTAT HISTORYKA

- Friedrich P. Kahlenberg, *Znaczenie dla nauki i ekonomiczne podstawy edycji źródeł do historii najnowszej* 59

DYSKUSJE I POLEMIKI

- Marek Kornat, *W związku z książką Stanisława Żerki o stosunkach polsko–niemieckich 1938–1939* 71
- Jan E. Zamojski, *Opieka czy dyskryminacja?* 91
- Zygmunt Zieliński, *Nowa książka o Piusie XII* 111

MATERIAŁY

- Krzysztof Tarka, *Gen. Nikodem Sulik o SZP–ZWZ na Wileńszczyźnie* 123
- Stanisława Lewandowska, *Gospodarka litewska w okresie przełomu politycznego (czerwiec–sierpień 1940 r.)* 133
- Wanda Jarząbek, *Rozmowa Charlesa de Gaulle'a z Władysławem Gomułką w czasie wizyty generała w Polsce we wrześniu 1967 r.* 147

AUTOREFERATY

- Emilian Wiszka, *Prasa emigracji ukraińskiej w Polsce (1920–1939)* 157
- Grzegorz Baziur, *Stacjonowanie jednostek Armii Czerwonej na terenie województwa gdańskiego w latach 1945–1947* 161

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

- Arkadiusz Stempin, *Czy powstanie warszawskie było również integralną częścią historii niemieckiej?* 169
- Tadeusz Wolsza, *Synteza dziejów emigracji* 185

* * *

- Wychowanie a polityka. Między wychowaniem narodowym a państwowym*
— Grzegorz Radomski 194
- Danuta Adamczyk, *Instytucje wydawnicze Polskiej Partii Socjalistycznej (1892/93–1948)*
— Zofia Sokół 197
- Andrzej Notkowski, *Pod znakiem trzech strzał. Prasa Polskiej Partii Socjalistycznej w latach 1918–1939* — Zofia Sokół 202

J. J. Bruski, <i>Petlurowcy. Centrum Państwowe Ukraińskiej Republiki Ludowej na wychodźstwie (1818–1924)</i> , Kraków 2000 — Emilian Wiszka	206
<i>O niepodległą i granice. Komunikaty Oddziału III Naczelnego Dowództwa Wojska Polskiego 1919–1921</i> — Janusz Szczepański	209
Maria Pasztor, <i>Polska w oczach francuskich kół rządowych w latach 1924–1939</i> — Marian Leczyk	213
Jagoda Hernik–Spalińska, <i>Wileńskie Środy Literackie (1927–1939)</i> — Aleksander Srebrakowski	220
Czelyszew Igor Aleksejewicz, <i>CCCR — Francja: trudnyje gody 1938–1941</i> — Małgorzata Gmurczyk–Wrońska	224
Mykoła Łytwyn, Ostap Łučkyj, Kim Naumenko, 1939. Zachidni zemli Ukrainy — Grzegorz Hryciuk	227
<i>Deportacji ukraińców ta polaków: kineć 1939 — poczatok 50–ch rokiw (do 50–riczczia operacji „Wisła”)</i> , uporiadnik Jurij Sływka — Grzegorz Hryciuk	230
Andrzej Kastory, <i>Złowrogie sąsiedztwo. Rosyjska polityka wobec europejskich państw ościennych w latach 1939–1940</i> — Tomasz Paluszyński	234
Mirosław Dymarski, <i>Stosunki wewnętrzne wśród polskiego wychodźstwa politycznego i wojskowego we Francji i w Wielkiej Brytanii 1939–1945</i> — Jacek Piotrowski	242
Georgi Dimitrow, <i>Dnewnik (9 mart 1933 — 6 februari 1949)</i> — Elżbieta Znamierowska–Rakk	246
P. Biliński, <i>Władysław Konopczyński. Historyk i polityk II Rzeczypospolitej (1880–1952)</i> — Rafał Stobiecki	252
Zbigniew Jarosiński, <i>Nadwiślański socrealizm</i> — Michał Śliwa	257
<i>Politbiuro CK RKP(b) — WKP(b). Powiastka dnia zasiedanij 1919–1952. Katalog w trioeh tomach</i> — Wojciech Materski	259
Leonid Michajłowicz Mleczin, <i>Priedsiedatieli KGB. Rassiekrieczennyje sud’by</i> — Wojciech Materski	262
Jerzy Holzer, <i>Komunizm w Europie. Dzieje ruchu i systemu władzy</i> — Czesław Madajczyk	265
Magdalena Mikołajczyk, <i>Jak się pisało o historii... Problemy polityczne powojennej Polski w publikacjach drugiego obiegu</i> — Rafał Stobiecki	268
<i>Przemiany w świadomości i kulturze duchowej narodów Jugostawii po 1991 roku</i> — Ewa Bujwid–Kurek	272

ŻYCIE NAUKOWE

<i>Pokusa współczesności. Międzynarodowy Zjazd Historyków w Oslo</i> — Michael Jeismann ...	277
<i>Udział Międzynarodowego Komitetu Historii II Wojny Światowej w XIX Międzynarodowym Kongresie Nauk Historycznych, Oslo, 11–12 sierpnia 2000</i> — Magdalena Hułas	281
<i>Wojna zimowa z polskiej perspektywy</i> — Marek Białokur	285
<i>Polonia a integracja europejska</i> — Dorota Knopek	289
<i>Polonia wobec wyzwań przyszłości</i> — Jacek Knopek	293
<i>Działalność kobiet polskich na polu oświaty i nauki</i> — Zofia Sokół	297

Wśród naszych Autorów

- Mgr Marek Białokur — asystent w Instytucie Historii Uniwersytetu Opolskiego
- Dr Małgorzata Gmurczyk–Wrońska — adiunkt w Instytucie Historii PAN w Warszawie
- Dr Grzegorz Hryciuk — adiunkt w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego
- Dr Magdalena Hulas — adiunkt w Instytucie Historii PAN w Warszawie
- Mgr Wanda Jarząbek — asystent w Instytucie Studiów Politycznych PAN w Warszawie
- Dr Jacek Knopek — adiunkt w Instytucie Nauk Politycznych Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego
- Dr Piotr Kołakowski — adiunkt w Instytucie Historii Pomorskiej Akademii Pedagogicznej
- Dr Marek Kornat — adiunkt w Instytucie Historii PAN w Warszawie
- Prof. dr hab. Marian Leczyk — w Instytucie Historii Uniwersytetu w Białymstoku
- Prof. dr hab. Stanisława Lewandowska — w Instytucie Historii PAN w Warszawie
- Prof. dr hab. Czesław Madajczyk — w Instytucie Historii PAN w Warszawie
- Prof. dr hab. Wojciech Materski — w Instytucie Studiów Politycznych PAN w Warszawie
- Dr Tomasz Paluszyński — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu
- Dr Waldemar Paruch — adiunkt w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie
- Dr Jacek Piotrowski — adiunkt w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego
- Dr hab. Zofia Sokół — prof. Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie
- Dr Aleksander Srebrakowski — adiunkt w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego
- Dr hab. Rafał Stobiecki — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego
- Prof. dr hab. Michał Śliwa — w Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
- Dr hab. Krzysztof Tarka — prof. Uniwersytetu Opolskiego
- Dr Emilian Wiszka — adiunkt w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
- Dr hab. Tadeusz Wolsza — prof. Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego
- Mgr Grzegorz Zackiewicz — doktorant w Szkole Nauk Społecznych przy Instytucie Filozofii i Socjologii PAN w Warszawie
- Dr hab. Jan E. Zamojski — docent w Instytucie Historii PAN w Warszawie
- Prof. dr hab. Zygmunt Zieliński — w Instytucie Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
- Dr hab. Elżbieta Znamierowska–Rakk — docent w Instytucie Historii PAN w Warszawie

